

Evropská unie

Zdroj:

http://europa.eu/abc/euslides/index_cs.htm

Plán na zajištění trvalého míru a prosperity...

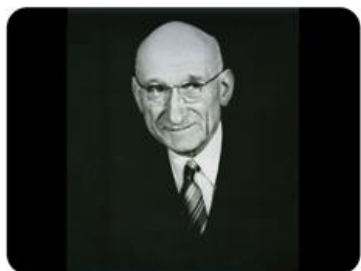
Konrad Adenauer

Alcide De Gasperi

Winston Churchill

Robert Schuman

Jean Monnet

Evropská vlajka

Evropská hymna

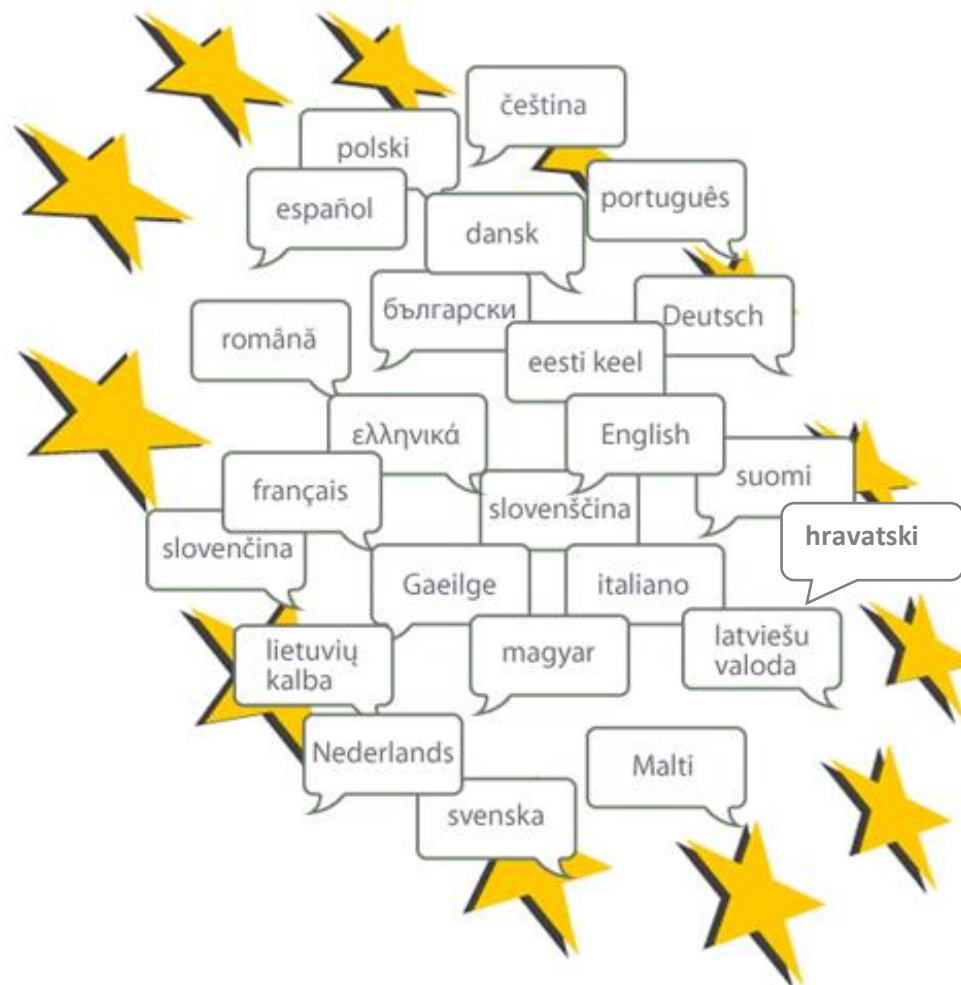
Den Evropy, 9. května

Motto: Jednotná v rozmanitosti

24 úředních jazyků

Rozšíření: z šesti na 28 zemí

1952

1973

1981

1986

1990

1995

2004

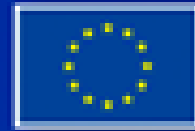
2007

2013

Rozšíření, které spojilo rozdělenou Evropu

- ▶ **1989** Pád Berlínské zdi a konec komunismu
Hospodářská pomoc EU - program Phare
- ▶ **1992** Stanovena kritéria pro členství v EU:
  - demokratický systém a právní stát
  - fungující tržní ekonomika
  - schopnost provádět předpisy EU
- ▶ **1998** Začínají formální jednání o rozšíření
- ▶ **2002** Rozšíření schváleno na summitu v Kodani
- ▶ **2004** Deset nových členů EU: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko
- ▶ **2007** Členy EU se stávají Bulharsko a Rumunsko
- ▶ **2013** 1. července se stane členem Chorvatsko

Kandidátské a potenciální kandidátské země

	Rozloha (1000 km ²)	Počet obyvatel (miliony)	Bohatství (hrubý domácí produkt na osobu)
Bosna a Hercegovina	51	3,8	7 300
Černá Hora	13	0,6	10 500
Island	100	0,3	29 500
Kosovo podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244	11	2,2	
Bývalá jugoslávská republika Makedonie	25	2,1	9 200
Albánie	27	3,2	7 300
Srbsko	77	7,3	8 400
Turecko	770	73,7	13 600
28 zemí EU dohromady	4 290	508	25 700

Demokratická spolupráce států EU stojí na právních základech - smlouvách

1952

Smlouva o založení Evropského
společenství uhlí a oceli

1958

Římské smlouvy:

Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství
Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou
energii (EURATOM)

2009

Lisabonská smlouva

1987

Jednotný evropský akt:
Jednotný trh

2003

Niceská smlouva

1999

Amsterodamská smlouva

1993

Smlouva o Evropské unii
(Maastricht)

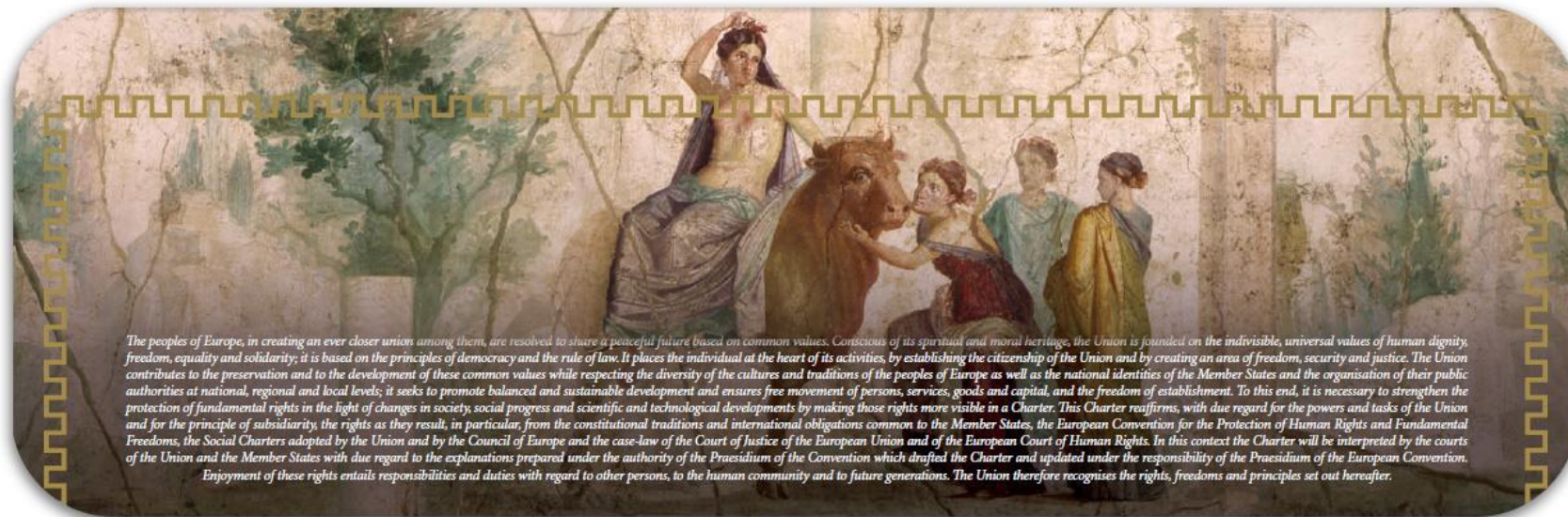
Listina základních práv EU

Je závazná pro všechny činnosti EU

54 článků pod 6 hlavami:

- ▶ Důstojnost
- ▶ Svobody
- ▶ Rovnost
- ▶ Solidarita
- ▶ Občanská práva
- ▶ Soudnictví

The peoples of Europe, in creating an ever closer union among them, are resolved to share a peaceful future based on common values. Conscious of its spiritual and moral heritage, the Union is founded on the indivisible, universal values of human dignity, freedom, equality and solidarity; it is based on the principles of democracy and the rule of law. It places the individual at the heart of its activities, by establishing the citizenship of the Union and by creating an area of freedom, security and justice. The Union contributes to the preservation and to the development of these common values while respecting the diversity of the cultures and traditions of the peoples of Europe as well as the national identities of the Member States and the organisation of their public authorities at national, regional and local levels; it seeks to promote balanced and sustainable development and ensures free movement of persons, services, goods and capital, and the freedom of establishment. To this end, it is necessary to strengthen the protection of fundamental rights in the light of changes in society, social progress and scientific and technological developments by making those rights more visible in a Charter. This Charter reaffirms, with due regard for the powers and tasks of the Union and for the principle of subsidiarity, the rights as they result, in particular, from the constitutional traditions and international obligations common to the Member States, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the Social Charters adopted by the Union and by the Council of Europe and the case-law of the Court of Justice of the European Union and of the European Court of Human Rights. In this context the Charter will be interpreted by the courts of the Union and the Member States with due regard to the explanations prepared under the authority of the Praesidium of the Convention which drafted the Charter and updated under the responsibility of the Praesidium of the European Convention. Enjoyment of these rights entails responsibilities and duties with regard to other persons, to the human community and to future generations. The Union therefore recognises the rights, freedoms and principles set out hereafter.

Internetové stránky Evropské unie

europa.eu

Jeden a půl milionu dokumentů přístupných veřejnosti

Kontaktní středisko Europe Direct

Odovědi na vaše otázky

00 800 6 7 8 9 10 11

Informační střediska Europe Direct

500 informačních míst EU v celé Unii

Dokumenty Evropské unie

Přístup k interním dokumentům na požádání

Evropský veřejný ochránce práv

Vyřizuje stížnosti na administrativu EU

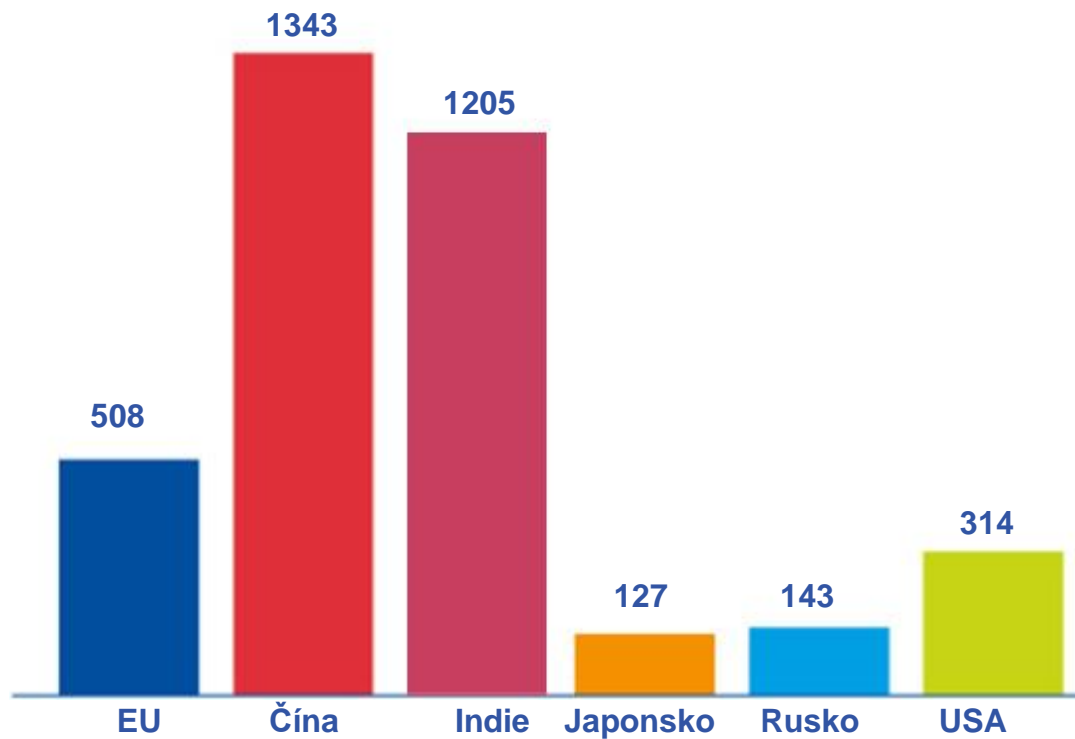

Emily O'Reilly, Evropský veřejný ochránce práv

Obyvatelstvo EU v porovnání s některými zeměmi světa

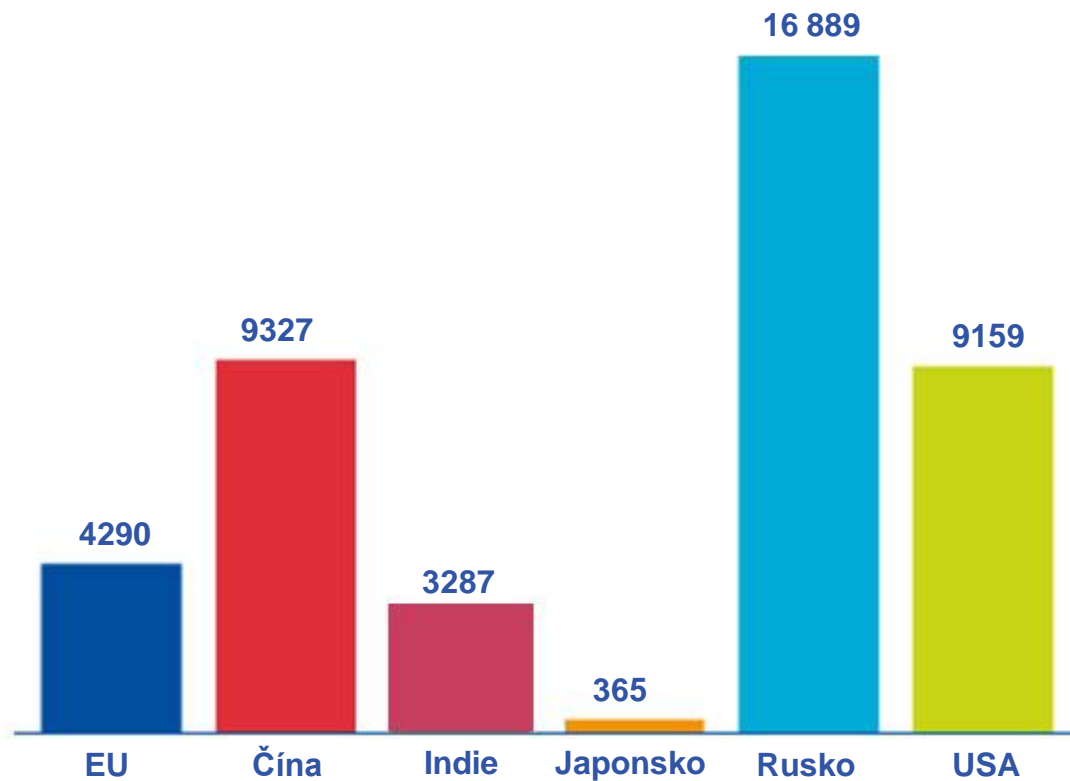
Počet obyvatel v milionech
(údaje z roku 2012)

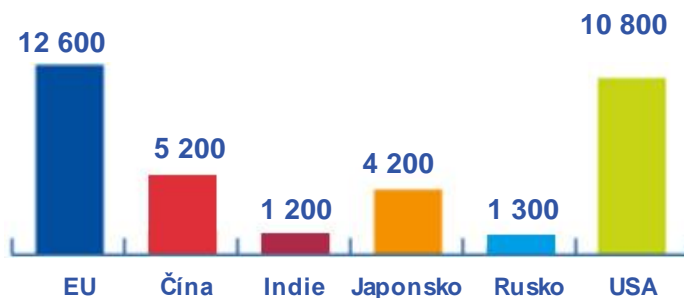
Celková rozloha EU v porovnání s některými zeměmi světa

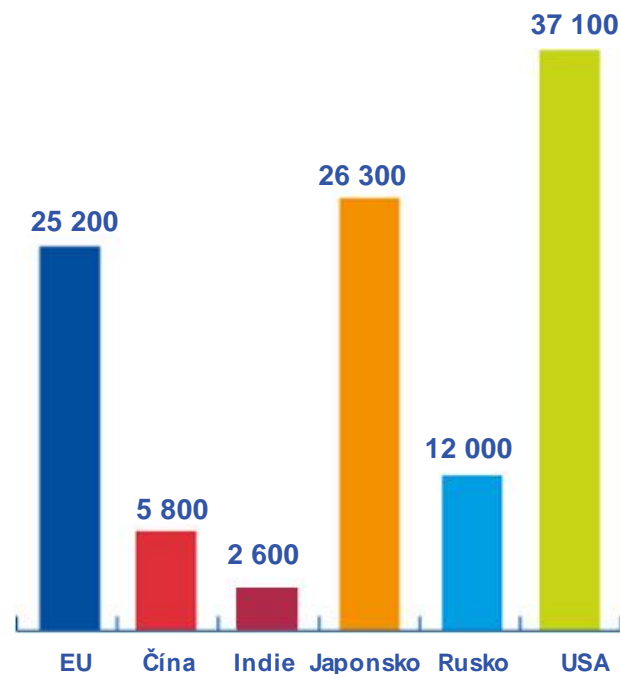
Rozloha v tis. km²

Jak bohatá je EU v porovnání s ostatními zeměmi?

Výkonnost hospodářství í:
HDP v miliardách eur
(údaje za rok 2008)

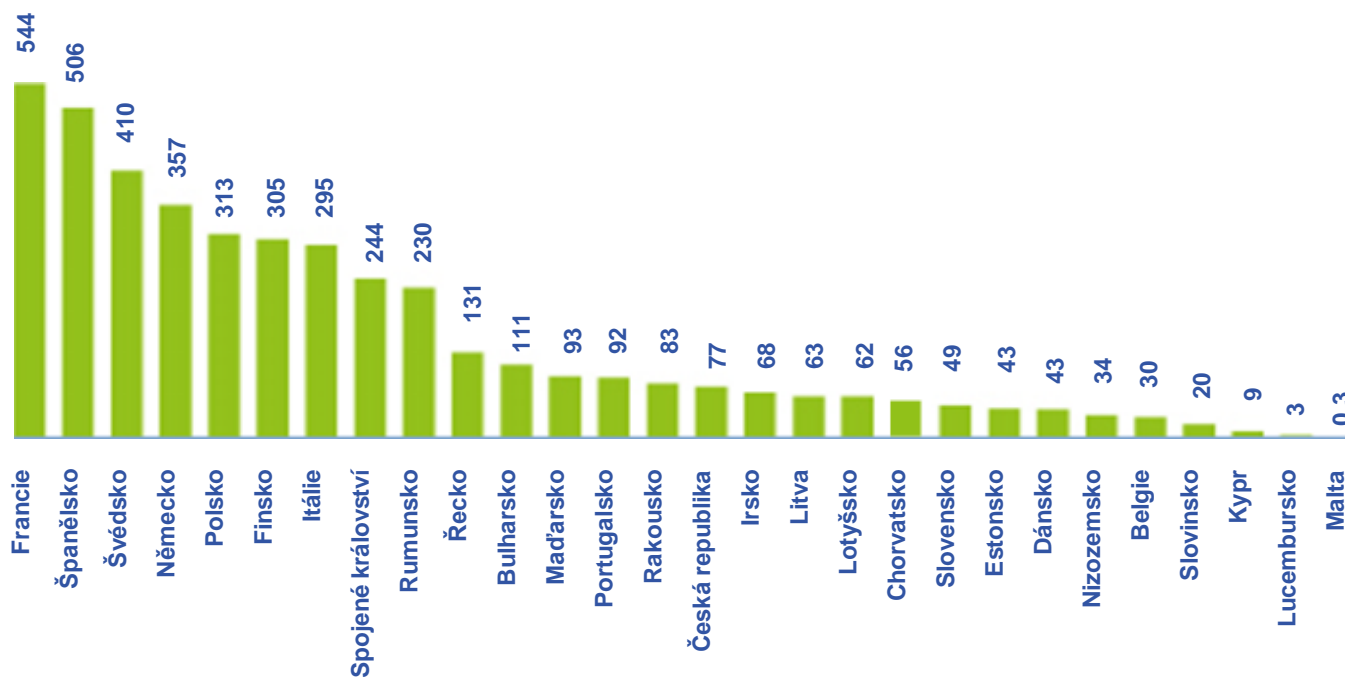

Bohatství na osobu:
HDP na osobu podle standardu kupní síly
(údaje za rok 2008)

Jak velké jsou země EU?

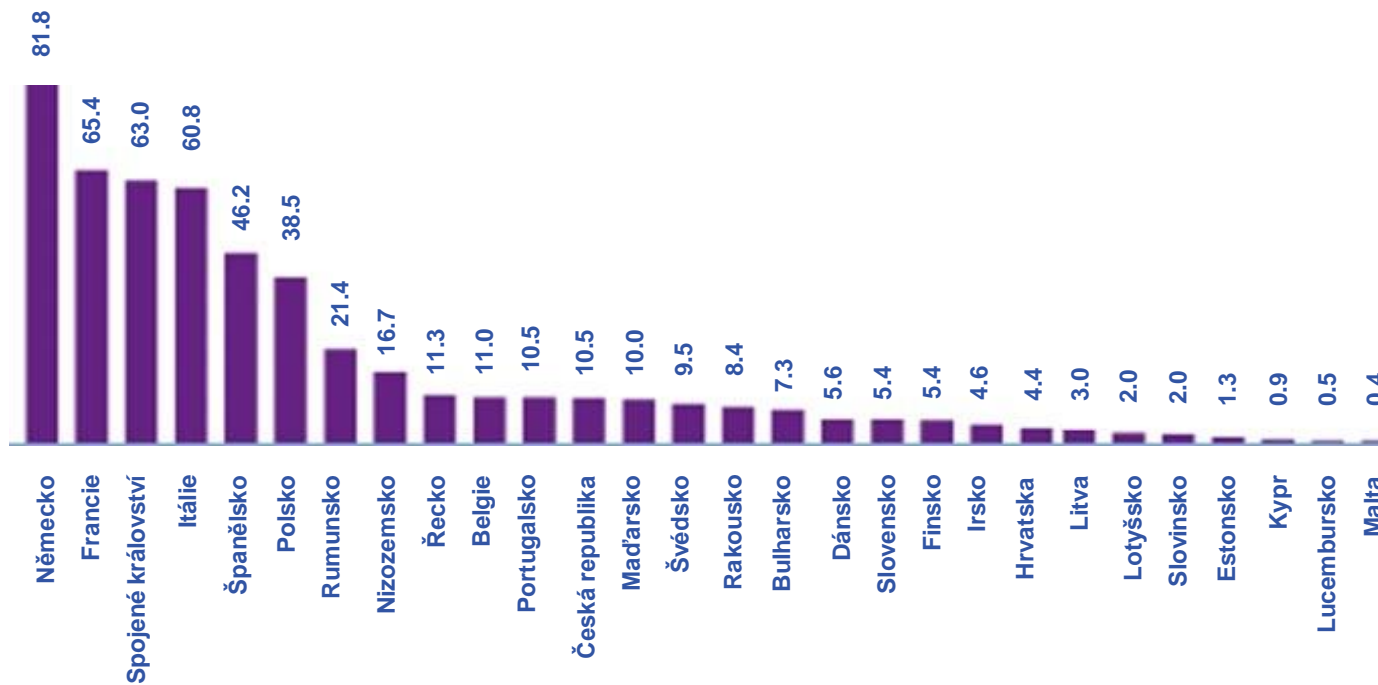
Rozloha v tis. km²

Kolik mají země EU obyvatel?

Počet obyvatel v milionech (údaje za rok 2012)
508 milionů celkem

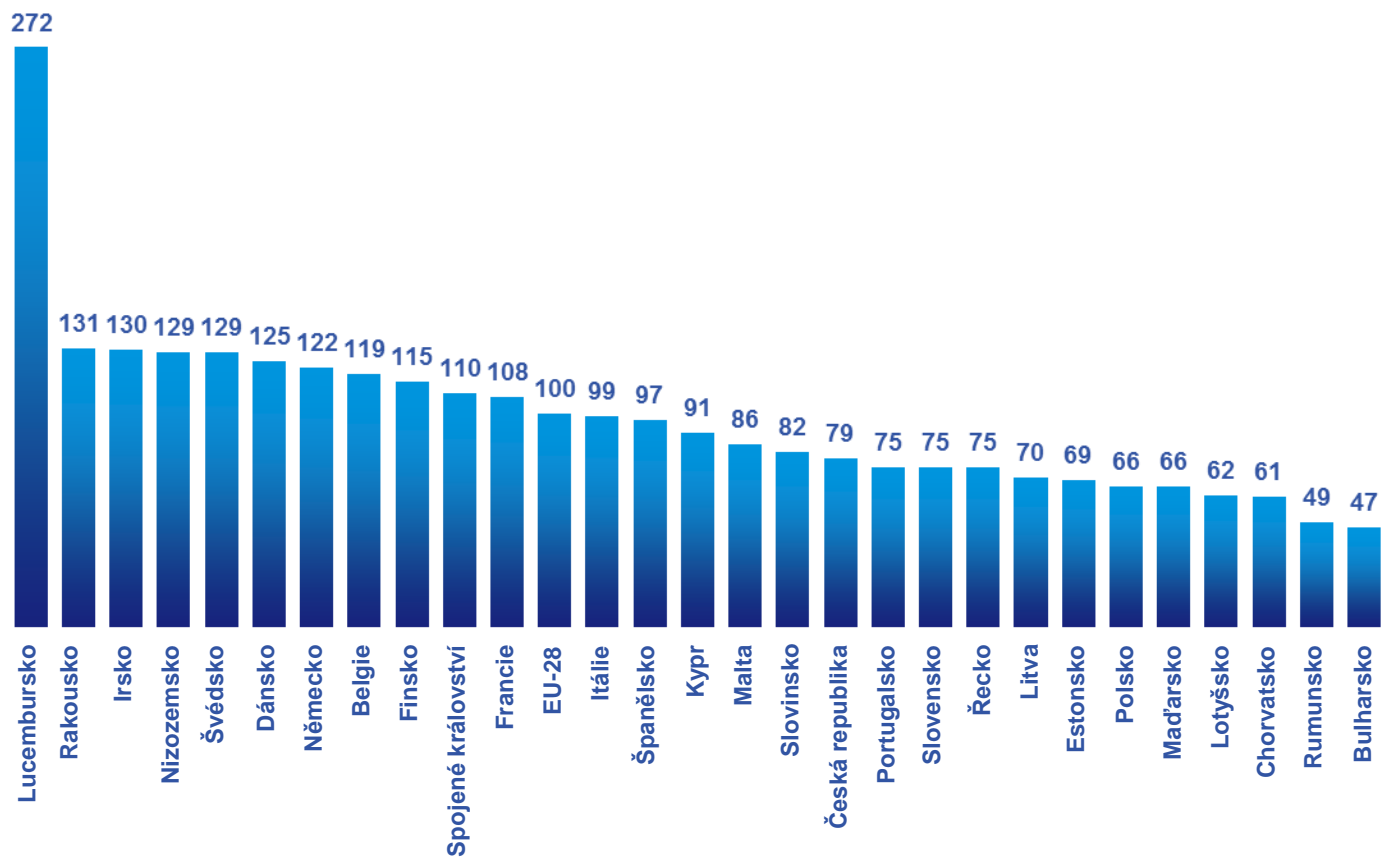

HDP na obyvatele: distribuce bohatství

2012 HDP na obyvatele

Index, v němž 100 odpovídá průměru zemí EU-28

V roce 2010 se čelní představitelé EU shodli na celkové strategii pro překonání hospodářské krize:

▶ **inteligentní růst**

Lepší vzdělávání, více výzkumu, používání komunikačních technologií

▶ **udržitelný růst**

Ekologičtější a konkurenceschopnější ekonomika méně náročná na zdroje

▶ **růst podporující začlenění**

Větší počet lepších pracovních míst, investice do dovedností a odborné přípravy, modernizace pracovního trhu a sociálního zabezpečení, rozšíření výhod růstu do všech částí EU

▶ **dobrá správa ekonomických záležitostí**

Lepší koordinace hospodářské politiky

V rámci strategie Evropa 2020 bylo odsouhlaseno:

▶ **Zaměstnanost**

75 % osob ve věku 20-64 let by mělo být zaměstnáno

▶ **Výzkum a inovace**

3 % HDP EU bude investováno do výzkumu

▶ **Změna klimatu/energetika**

Emise skleníkových plynů o 20 % nižší než v roce 1990

20 % energie z obnovitelných zdrojů

20 % zvýšení energetické účinnosti

▶ **Vzdělávání**

Předčasného ukončování školní docházky pod 10 %

40 % osob ve věku 30-34 bude mít ukončené vysokoškolské vzdělání

▶ **Chudoba**

O 20 milionů méně osob, kteří žijí v chudobě nebo sociálním vyloučení nebo kterým to hrozí

2008: V USA začíná celosvětová finanční krize

Koordinovaná reakce ze strany vlád jednotlivých zemí EU, Evropské centrální banky a Evropské komise:

- ▶ **závazek vůči euru a finanční stabilitě**
- ▶ **nové nástroje pro řešení krize a reformy pravidel**
Evropský mechanismus stability: financování na pomoc při mimořádných hospodářských potížích; celoevropské finanční orgány dozoru, nové zákony pro zajištění stability bank
- ▶ **lepší správa ekonomických záležitostí**
Evropský semestr: výroční postup pro koordinaci veřejných rozpočtů
Pakt Euro+, smlouva o rozpočtovém paktu: vzájemné závazky pro zdravé veřejné finance

Jak EU utrácí své peníze?

**Celkový rozpočet EU na rok 2014: 142,6
miliard euro
= 1,06 % hrubého národního důchodu**

V rámci boje proti globálnímu oteplování se vedoucí představitelé EU v roce 2007 zavázali...

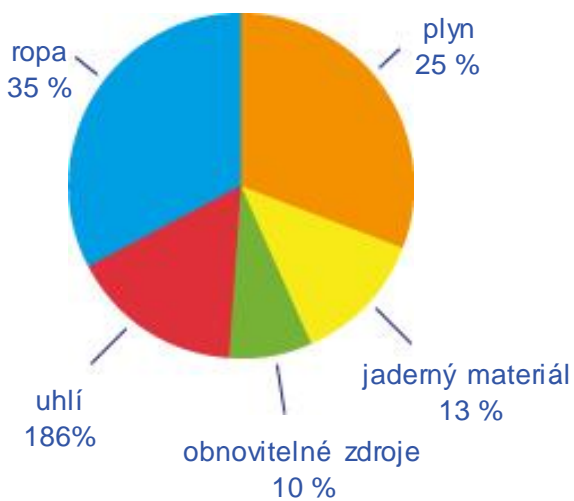
- ▶ **do roku 2020 snížit emise skleníkových plynů o 20 % (nebo o 30 %, připojí-li se ostatní rozvinuté země)**
- ▶ **do roku 2020 zvýšit energetickou účinnost o 20 %**
- ▶ **do roku 2020 zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na 20% (větrné, solární a vodní elektrárny a energie z biomasy)**

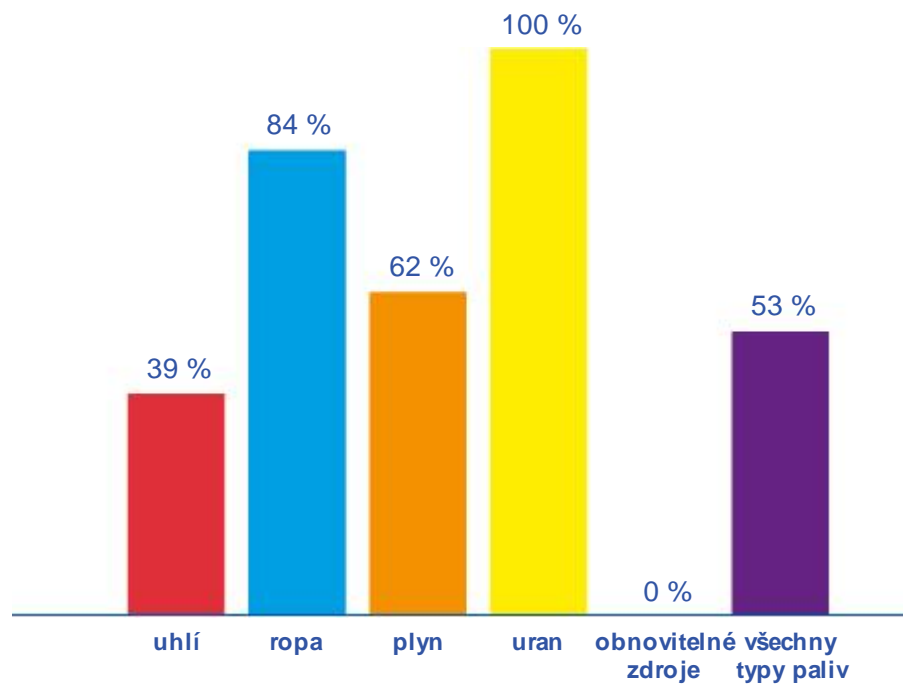
Současné zdroje energie

Paliva používaná v EU v roce 2010,
podíl na celku

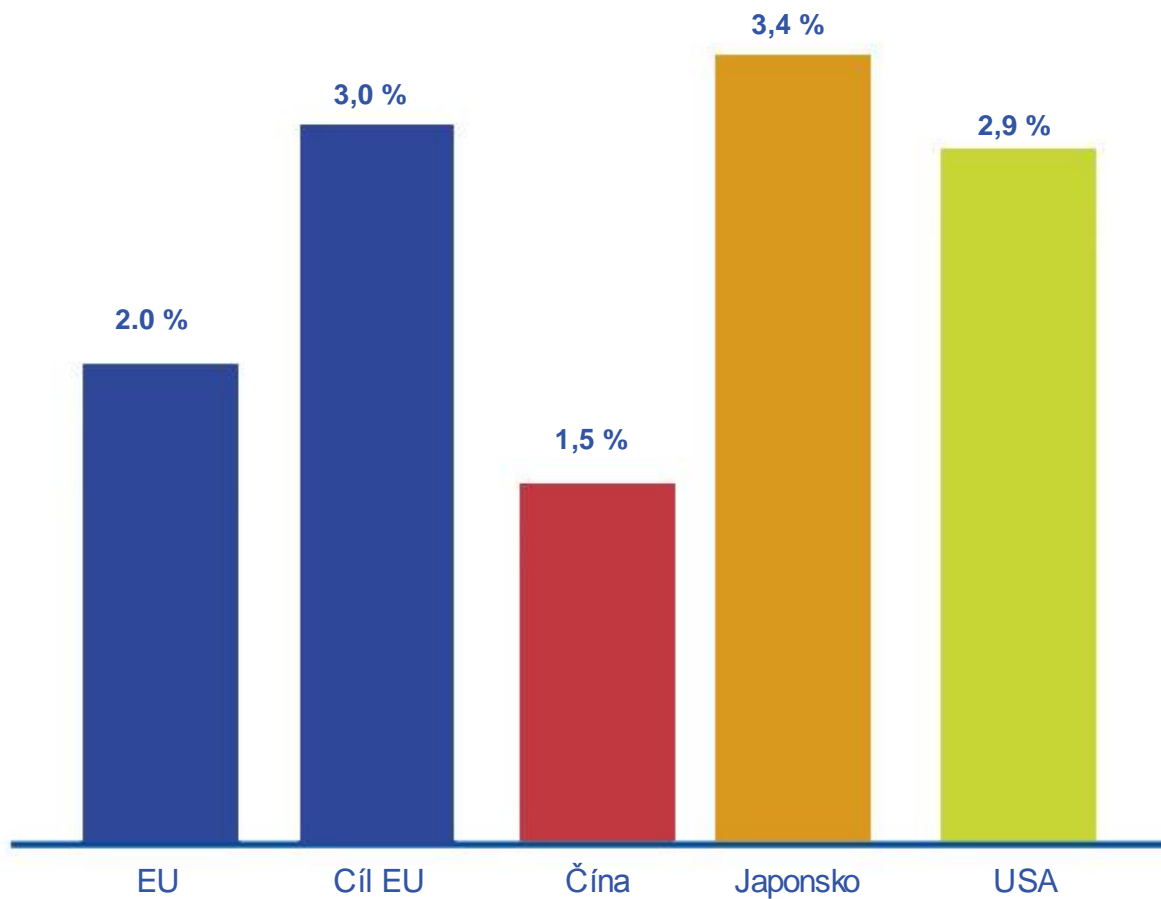
Podíl paliv dovážených ze zemí mimo EU v roce 2010

Výzkum a investice do společnosti založené na znalostech

Výdaje na výzkum a vývoj v roce 2010 (v procentech HDP)

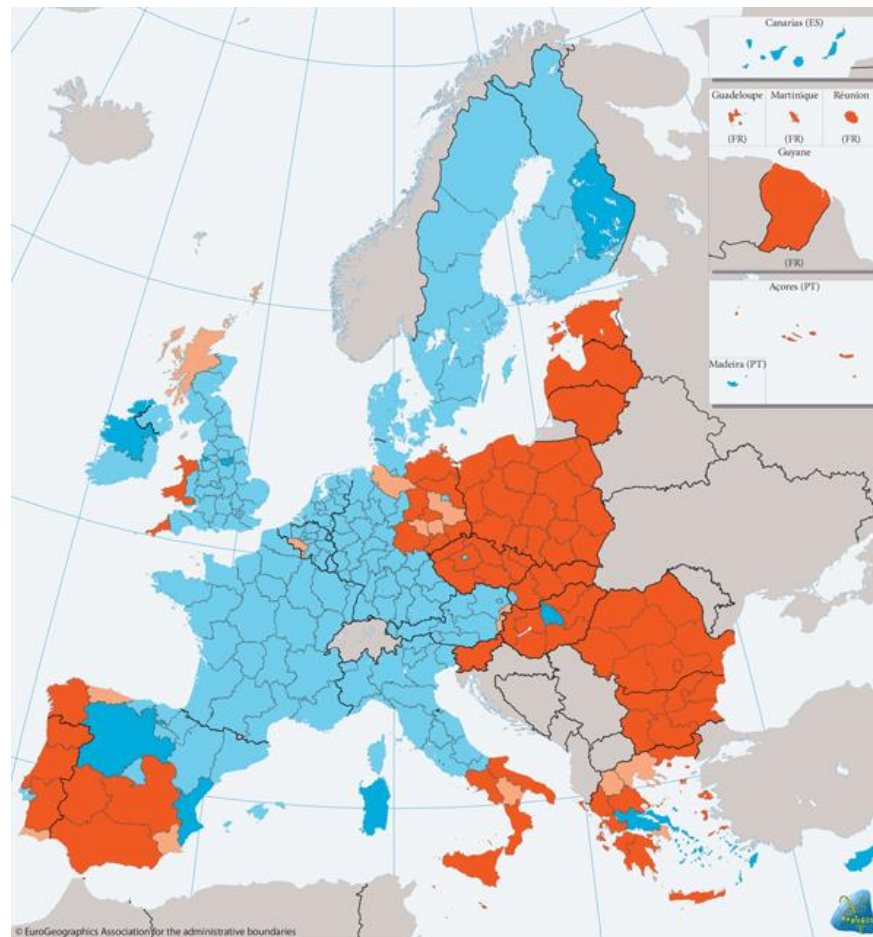
Solidarita v praxi - evropská politika soudržnosti

V období 2007-2013 bude vynaloženo 347 miliard euro do infrastruktury, podniků, životního prostředí a na školení pracovníků. Prostředky jsou směřovány do chudších regionů a ekonomicky slabším občanům.

- ▶ Regionální fond
- ▶ Sociální fond
- ▶ Fond soudržnosti

- Cíl „Konvergence“: regiony s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru EU. Na plnění tohoto cíle jde 81,5 % prostředků.
- Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“.

Euro – měna Evropanů

- Země EU, kde se eurem platí
- Země EU, kde se eurem neplatí

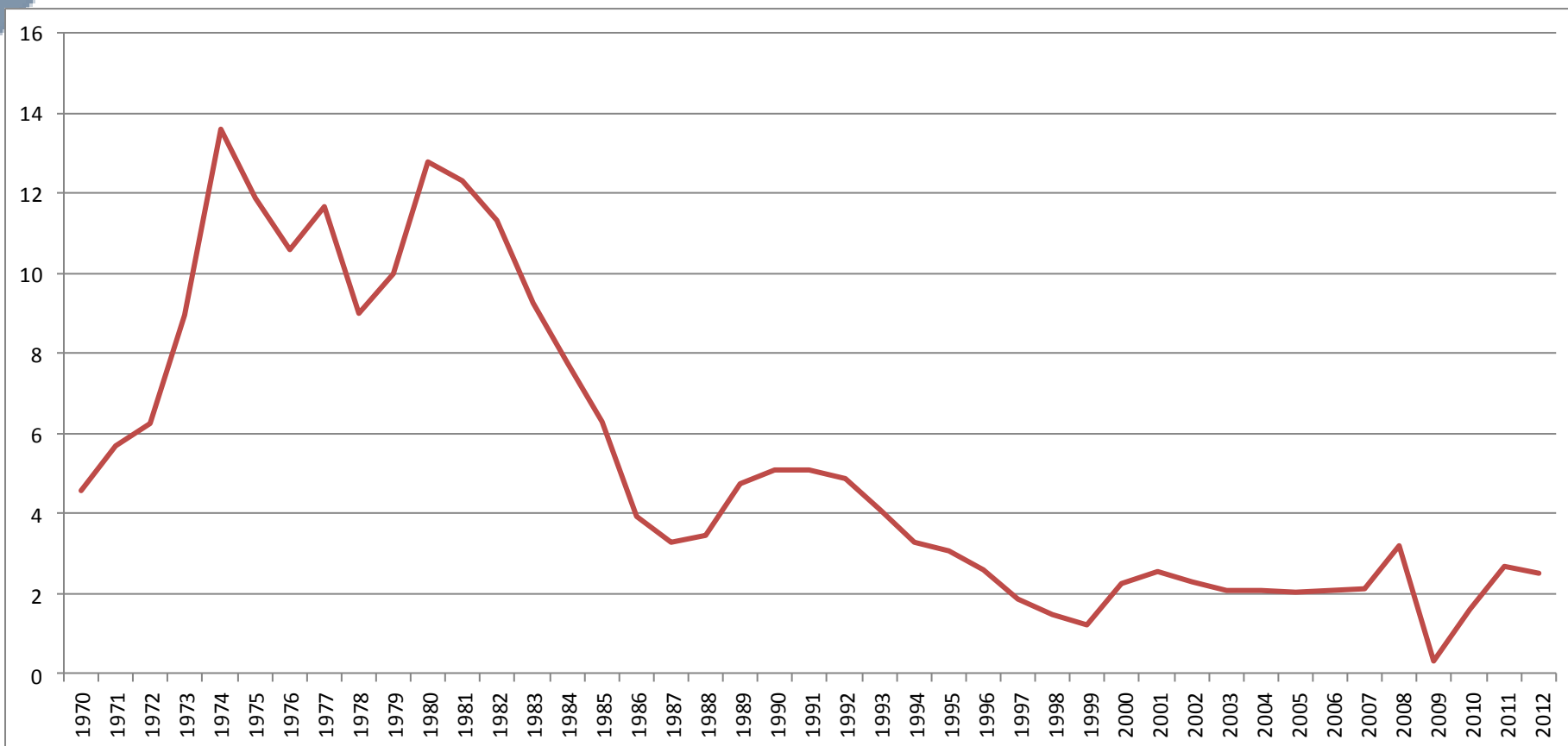
Eurem lze platit kdekoli v tzv. eurozóně.

- ▶ **Mince** mají na jedné straně národní symboly, druhá strana je společná celé EU.
- ▶ **Bankovky** nemají národní stranu.

Boj s inflací

Přínos Evropské hospodářské a měnové unie: stabilní ceny

Průměrná roční inflace v 17 zemích EU, kde v roce 2013 platilo euro.

Jednotný trh přinesl:

- významné snížení cen mnoha výrobků a služeb, včetně letenek a telefonních hovorů,
- větší výběr pro spotřebitele,
- 2,8 milionu nových pracovních míst.

Volný pohyb ve 4 oblastech

- ▶ **zboží**
- ▶ **služby**
- ▶ **lidé**
- ▶ **kapitál**

„Schengen“

- ▶ zrušeny policejní a celní kontroly na většině hranic mezi členskými státy EU
- ▶ kontroly posíleny na vnějších hranicích EU
- ▶ lepší spolupráce policejních složek jednotlivých států
- ▶ lze volně nakupovat a dovážet zboží pro osobní potřebu ze všech členských zemí

Každý rok více než 400 000 mladých lidí studuje nebo usiluje o osobní rozvoj v jiných evropských zemích díky podpoře z programů EU.

- ▶ **Comenius:** školní vzdělávání
- ▶ **Erasmus:** vysokoškolské vzdělávání
- ▶ **Leonardo da Vinci:** odborné vzdělávání
- ▶ **Grundtvig:** vzdělávání dospělých
- ▶ **Mládež v akci:** dobrovolná práce a neformální vzdělávání

**Před znečištěním životního prostředí neutečeme.
Je třeba proti němu bojovat společně.**

Díky společným krokům členských států EU máme

- ▶ čistší vodu na koupalištích
- ▶ mnohem méně kyselých dešťů
- ▶ bezolovnatý benzín
- ▶ možnost, jak se zdarma a bezpečně zbavit dosloužilé elektroniky
- ▶ přísná pravidla bezpečnosti potravin v celém výrobním procesu
- ▶ větší podíl ekologického a na kvalitu zaměřeného zemědělství
- ▶ účinnější varování na cigaretách
- ▶ registraci a kontrolu všech chemických látek (REACH)

- ▶ **Charta základních práv**
- ▶ **Společný boj proti terorismu**
- ▶ **Mezinárodní spolupráce policejních a soudních útvarů**
- ▶ **Koordinovaná azylová a imigrační politika**
- ▶ **Spolupráce v oblasti občanského práva**

EU bojuje za mír a napomáhá ostatním k prosperitě

- ▶ Pravidla světového obchodu
- ▶ Společná zahraniční a bezpečnostní politika
- ▶ Rozvojová a humanitární pomoc

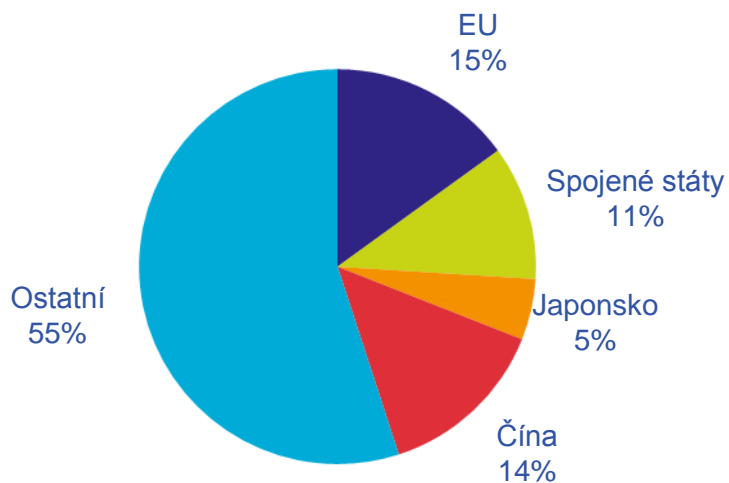
EU vede mírové operace
a pomáhá znov u budovat společnost
v zemích zničených válkami,
jako je například Bosna a Hercegovina.

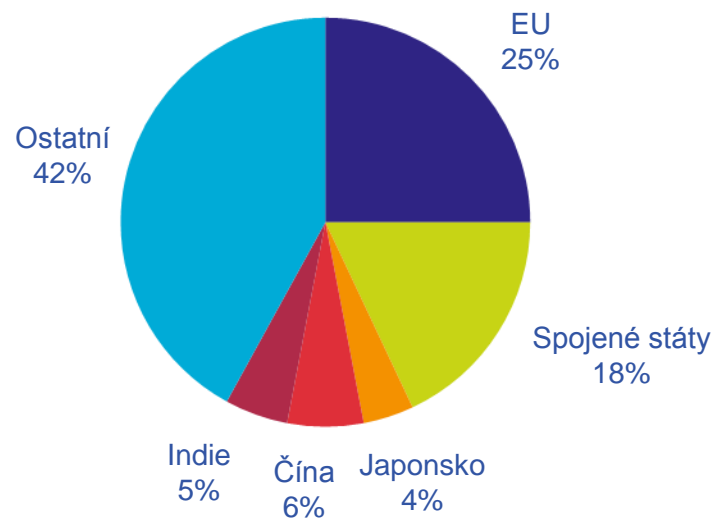
EU – významná obchodní mocnost

**% globálního vývozu,
zboží, 2012**

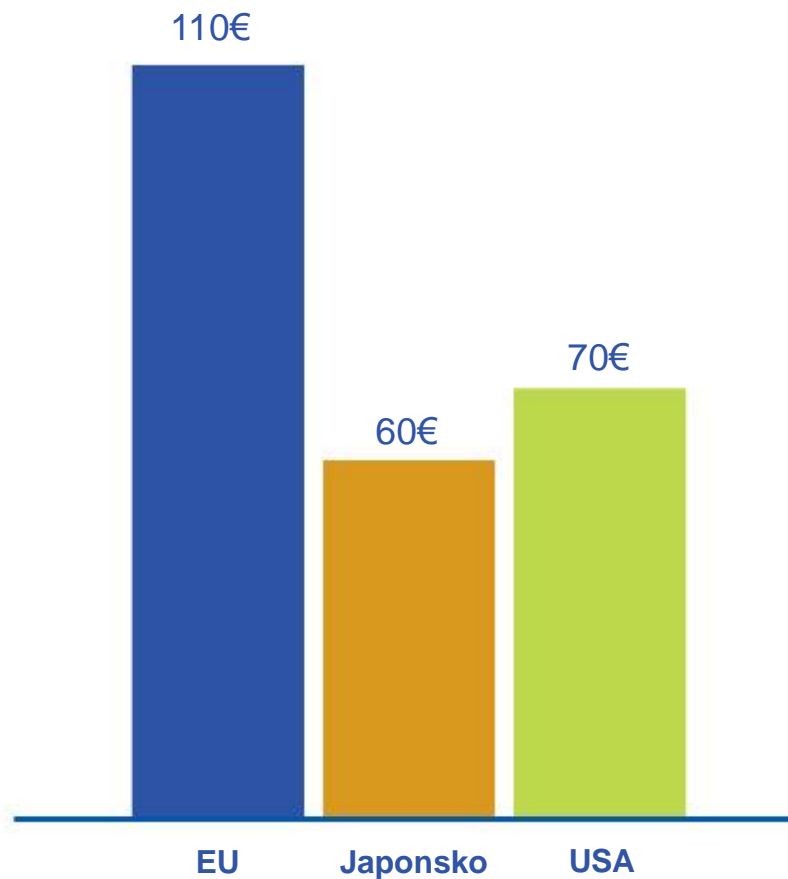
**% globálního vývozu,
služby, 2012**

EU ve světě poskytuje nejvíce rozvojové pomoci

EU poskytuje více než polovinu veškeré rozvojové pomoci

Oficiální rozvojová pomoc na občana (údaje za rok 2011)

Tři hlavní orgány

Evropský parlament (EP)

- hlas občanů

Martin Schulz - předseda EP

Evropská rada (členy jsou hlavy států nebo předsedové vlád členských zemí EU) **a Rada EU** (stát EU v ní zastupuje vždy jeden resortní ministr)

- hlas členských států

Herman Van Rompuy - předseda Evropské rady (neoficiálně „prezident EU“)
předsednictví Rady EU – po půl roce se střídají zástupci zemí

Evropská komise (EK)

- prosazování společných zájmů

José Manuel Barroso - předseda EK (v podstatě „vláda EU“)

Evropská rada (summit)

Evropský parlament

**Rada ministrů
(Rada)**

Evropská komise

**Soudní
dvůr**

**Účetní
dvůr**

**Hospodářský a sociální
výbor**

Výbor regionů

**Evropská investiční
banka**

Agentury

**Evropská centrální
banka**

Jak vznikají právní předpisy EU

Volby do Evropského parlamentu 2014

**JEDNAT.
OVLIVŇOVAT.
ROZHODOVAT.**

EVROPSKÝ PARLAMENT

**EVROPSKÉ
VOLBY
22.-25. KVĚTNA 2014**

WWW.VOLBY2014.EU

- ▶ Společně s Radou ministrů schvaluje předpisy EU a rozpočet
- ▶ Demokratický dohled nad veškerou činností EU

Počet poslanců volených v jednotlivých zemích (červenec 2013)

Belgie	22	Francie	74	Maďarsko	22	Rumunsko	33
Bulharsko	18	Irsko	12	Malta	6	Řeck	22
Česká republika	22	Itálie	73	Německo	99	Slovensko	13
Chorvatsko	12	Kypr	6	Nizozemsko	26	Slovinsko	8
Dánsko	13	Litva	12	Polsko	51	Spojené království	72
Estonsko	6	Lotyšsko	9	Portugalsko	22	Španělsko	54
Finsko	13	Lucembursko	6	Rakousko	19	Švédsko	20
						celkem	766 *

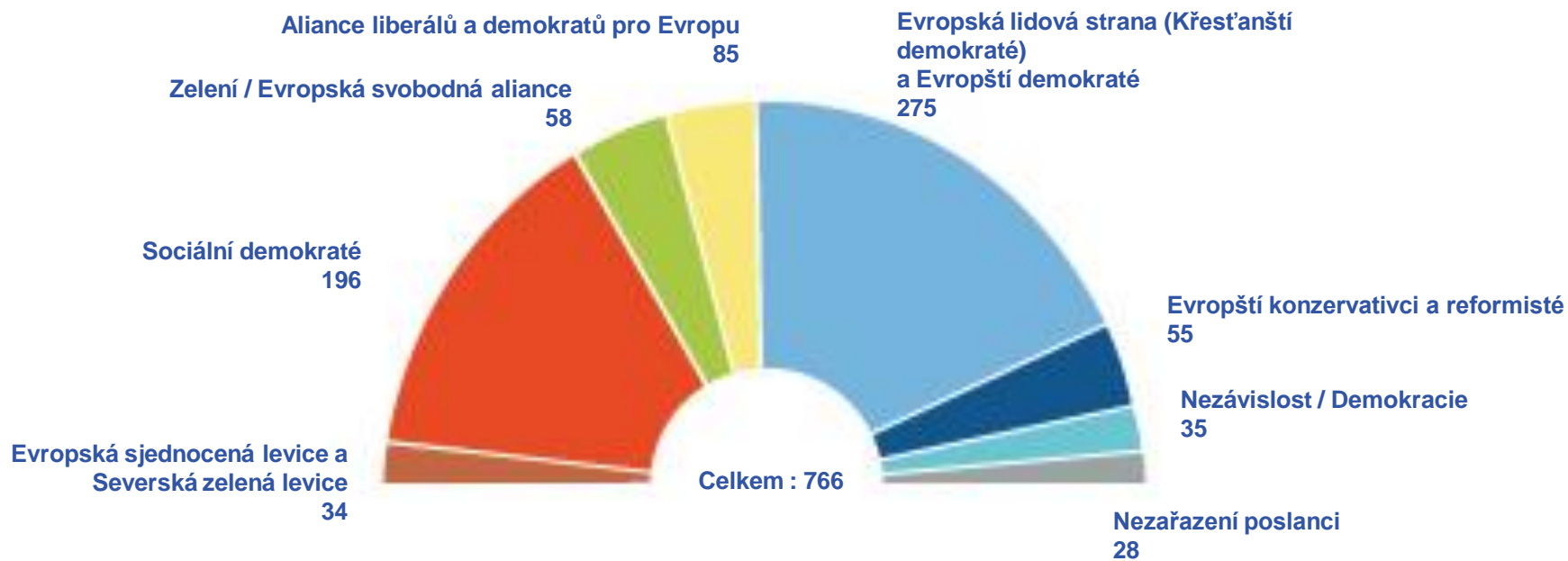
* Ve volbách v roce 2014 se toto číslo sníží na 751.

Evropské politické strany

Obsazení křesel v Evropském parlamentu podle jednotlivých politických seskupení (červenec 2013)

- ▶ z každého členského státu jeden ministr
- ▶ předsednictví rotuje každých šest měsíců
- ▶ spolu s Parlamentem schvaluje předpisy a rozpočet
- ▶ řídí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku

Počet hlasů v Radě ministrů za jednotlivé země

Německo, Francie, Itálie a Spojené království	29
Španělsko a Polsko	27
Rumunsko	14
Nizozemsko	13
Belgie, Česká republika, Řecko, Maďarsko a Portugalsko	12
Rakousko, Bulharsko a Švédsko	10
Chorvatsko, Dánsko, Irsko, Litva, Slovensko a Finsko	7
Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko a Slovinsko	4
Malta	3
Celkem:	352

**Ke mnohým rozhodnutím je zapotřebí „kvalifikovaná většina“
tj. 260 hlasů a většina členských států**

Od roku 2014: 55 % členských států s 65 % populace

Summit vedoucích představitelů všech členských států EU

- ▶ koná se nejméně čtyřikrát za rok
- ▶ určuje celkové směřování politiky EU
- ▶ prezident: Herman Van Rompuy

Vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Catherine Ashton („ministerně zahraničních věcí EU“)

Dvojí funkce: předsedá zasedání Rady pro zahraniční záležitosti a je místopředsedkyní Evropské komise

Řídí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku

28 nezávislých členů (z každého členského státu jeden)

- ▶ navrhuje nové předpisy
- ▶ je orgánem výkonné moci
- ▶ je strážcem smluv, na kterých EU stojí
- ▶ zastupuje EU na mezinárodních scéně

28 nezávislých soudců (z každé členské země EU jeden)

- ▶ rozhoduje o výkladu právních předpisů EU
- ▶ dohlíží na to, aby byly předpisy EU ve všech členských státech používány stejně

28 nezávislých členů

- ▶ kontroluje, zda jsou prostředky EU používány řádně
- ▶ je oprávněn provádět audit osob a organizací, které prostředky EU využívají

- ▶ **zajišťuje stabilitu cen**
- ▶ **kontroluje množství peněz v oběhu a rozhoduje o úrokových sazbách**
- ▶ **pracuje nezávisle na vládách členských států**

Mario Draghi
prezident Evropské centrální banky

353 členů

- ▶ zastupuje odbory, zaměstnavatele, zemědělce, spotřebitele atd.
- ▶ má poradní funkci při tvorbě nových předpisů a politik EU
- ▶ podporuje zapojování občanské společnosti do řešení záležitostí EU

353 členů

- ▶ **zastupuje města a regiony**
- ▶ **má poradní funkci při tvorbě nových předpisů a politik EU**
- ▶ **podporuje zapojování místní správy do řešení záležitostí EU**

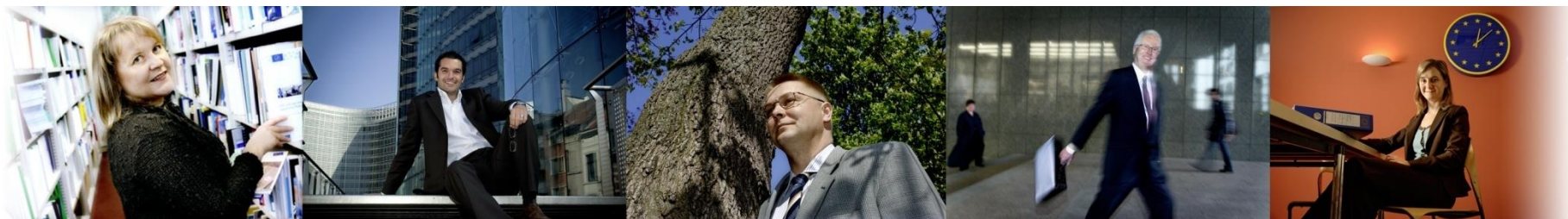

Komise zaměstnává asi 23 000 pracovníků v trvalém pracovním poměru a 11 000 pracovníků v dočasném či smluvním pracovním poměru.

Ostatní instituce EU: asi 10 000 zaměstnanců

- ▶ státní zaměstnanci v trvalém pracovním poměru
- ▶ vybraní v otevřených soutěžích
- ▶ ze všech zemí EU
- ▶ mzdy určené zákonem
- ▶ správa EU stojí 15 EUR na občana EU na rok.
- ▶ v období 2013–2017 bude počet pracovníků v institucích EU snížen o 5 %.

Otázky:

1. EU v současné době tvoří celkem ..... států.
2. EU má v současné době cca ..... obyvatel.
3. Které země mají statut kandidátských zemí EU?
4. Zakladatelé .....
5. K největšímu rozšíření EU došlo v roce ....., kdy přistoupilo ..... zemí.
6. Na počátku evropské integrace v roce 1952 by smlouva o .....
.....
7. Uveďte v pořadí tři nejlidnatější země EU.
8. Jaké procento HDP na obyvatele v porovnání s EU-28 vykazuje ČR?
9. Celkový rozpočet EU činí cca ..... HDP.
10. Uveďte dvě největší výdajové kapitoly rozpočtu EU a jejich procentický rozsah.
11. Jak vysokou míru závislosti na importu energetických surovin má EU?
12. Porovnejte míru investic EU do inovací a výzkumu ve srovnání s USA a Japonskem.
13. Vysvětlete podstatu evropské politiky soudržnosti?
14. Co je to eurozóna?
15. Co přinesl občanům EU Schengenský systém?
16. Jaká je pozice EU v rámci globálního vývozu zboží a globálního vývozu služeb?
17. Třemi hlavními orgány EU jsou .....
18. Evropský parlament (EP) bude mít od roku 2014 ..... členů.
19. Kolik zástupců v EP má dnes ČR?
20. Uveďte tři nejpočetnější politické frakce v EP.

Otázky:

21. Jakou podobu bude mít při rozhodování v Radě ministrů od roku 2014 tzv. kvalifikovaná většina.
22. Jak je složena Evropská komise?
23. Člen Evropské komise je označován jako .....
24. Jaká je funkce Evropského soudního dvora?
25. Účetní dvůr má za úkol .....
26. Správa EU stojí každého občana ..... za rok.